

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 21017/2024
09.10.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владисаве Милићевић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ..., чији је заједнички пуномоћник Драгана Стоиљковић адвокат из ..., против тужене Опште болице „Свети Лука“ из Смедерева, коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Пожаревцу, ради дуга, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3474/22 од 13.11.2023. године, у седници одржаној дана 09.10.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужилаца, **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж 3474/22 од 13.11.2023. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужене и потврђује пресуда Основног суда у Смедереву П 1988/21 од 04.02.2022. године, а **ОДБИЈА** захтев тужене за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцима накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 116.000,00 динара у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Смедереву П 1988/21 од 04.02.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље и обавезана тужена да тужиљи АА исплати новчану накнаду на име неисплаћене стипендије и то појединачно наведене месечне новчане износе са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединачног износа до исплате (све ближе означено и опредељено овим ставом изреке). Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца обавезана је тужена да тужиоцу ББ, исплати новчану накнаду на име неисплаћене стипендије и то појединачно наведене месечне новчане износе са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединачног износа до исплате (све ближе означено и опредељено овим ставом изреке). Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 233.140,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3474/22 од 13.11.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Смедереву П 1988/21 од 04.02.2022. године, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужилаца којим

су тражили да се обавезе тужена да сваком од тужилаца понаособ на име неисплаћених стипендија исплати појединачно наведене месечне новчане износе са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединачног износа до исплате (све ближе означено и опредељено овим ставом изреке). Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове првостепеног поступка. Ставом трећим изреке, обавезани су тужиоци да туженој накнаде трошкове другостепеног поступка у износу од 18.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ 72/11 ... и 18/20), па је нашао да је ревизија тужилаца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, мајка тужилаца сада пок. ВВ била је радник Здравственог центра „Свети Лука“ у Смедереву и обављала је послове ... у биохемијској лабораторији Опште болнице у Смедереву, као организационе јединица Здравственог центра „Свети Лука“. Мајка тужилаца је преминула ..2009. године, након чега су они преко свог оца као законског заступника са тадашњим Здравственим центром „Свети Лука“ закључили уговор о стипендирању број 74/3 и 74/4 оба од 15.01.2010. године. Овим уговорима Здравственим центар „Свети Лука“ се обавезао да ће тужиоцима исплаћивати стипендију у висини нето најниже основице за обрачун доприноса према последњем објављеном податку из члана 2. и да ће то вршити све време трајања редовног школовања тужилаца. Здравствени центар „Свети Лука“ брисан је из регистра Привредног суда у Пожаревцу 31.12.2012. године. Претходно је Одлуком Владе Републике Србије од 03.03.2011. године, основана тужена Општа болница „Свети Лука“ а Одлуком Скупштине Града Смедерева од 01.11.2012. године, основан је Дом здравља „Смедерево“ као посебно правно лице. Пре оснивања ових правних лица 29.11.2010. године, сачињен је деобни биланс којим је одређено преузимање обавеза и радика између будућих формираних правних лица и то тако што је од стране тужене извршено преузимање обавеза и радника који су радили у до тада организационој јединици Општа болница „Свети Лука“. Тачком 7. Одлуке о оснивању Опште болнице „Свети Лука“ од 03.03.2011. године, предвиђено је да преузима имовину, средства, права и обавезе и запослене Здравственог центра Смедерево.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је обавезао туженог да исплати новчано потраживање тужилаца. По налажењу тог суда, закључени уговори о стипендирању су теретни правни послови, јер су тужиоци - примаоци стипендије били дужни да се редовно школују и да о свом статусу редовно обавештавају другу уговорну страну - даваоца стипендије. По становишту првостепеног суда Општа болница „Свети Лука“ из Смедерева има обавезу плаћања стипендија након статусне промене уговарача Здравственог центра „Свети Лука“ из Смедерева јер је тачком 7. Одлуке о њеном оснивању од 03.03.2011. године, предвиђено да преузима имовину, средства, права и обавезе и запослене Здравственог

центра Смедерево који су одговарали Општој болници као организационом делу Здравственог центра у којем је била запослена покојна мајка тужилаца. Наведеном одлуком Општа болница „Свети Лука“ преузела је одговорност за дугове и друге обавезе које је имао Здравствени центар „Свети Лука“, па и обавезу коју је закључењем уговора о стипендирању имао према тужиоцима, због чега је усвојен тужбени захтев тужилаца.

По оцени другостепеног суда, уговори о стипендирању нису закључени са организационом јединицом Општа болница у Смедереву и на њих се не односи одредба из тачке 7. Одлуке Владе РС о оснивању Опште болнице у Смедереву, па се не може применити одредба члана 148. став 2 ЗОО. Налазећи да је донатор престао да постоји брисањем из судског регистра 31.12.2012. године и да се његовим престанком угасила обавеза исплате, да обавеза ни деобним билансом ни актом оснивача није пренета на тужену и да туженој нису додељена средства за извршење обавеза из уговора о стипендирању, а да обавеза на тужену није прешла ни по самом закону тужена није имала обавезу да испуњава уговоре, па је преиначио првостепену одлуку и одбио тужбени захтев.

Становиште другостепеног суда није правилно.

Одредбом члана 148. став 2. Закона о облигационим односима прописано је да уговор има дејство и за универзалне правне следбенике уговорних страна, изузев ако је што друго уговорено или што друго произилази из природе самог уговора. Уговорима о стипендирању уговорне стране се нису споразумеле да уговор неће производити правно дејство према сукцесорима даваоца стипендије, нити је тај уговор закључен с обзиром на одређена својства уговарача. Стога, по становишту ревизијског суда, на темељу означене законске одредбе не може бити заснована одлука о непостојању обавезе тужене да настави са извршењем обавезе плаћања стипендије тужиоцима и након престанка даваоца стипендије – Здравственог центра „Свети Лука“ из Смедерева.

Одредбом члана 52. став 1. и 2. Закона о здравственој заштити („Службени гласник Републике Србије“ број 107/05 ... 57/11) предвиђено је да се здравствена установа може укинути, спојити са другом здравственом установом или поделити на више здравствених установа у складу са законом. О укидању, спајању или подели здравствених установа у државној својини одлучује Влада Републике Србије, у складу са планом мреже здравствених установа и уз обављену консултацију са оснивачем.

У конкретном случају, иза Здравственог центра „Свети Лука“ из Смедерева издвојио се организациони део Општа болница и на основу одлуке Владе Републике Србије од 03.03.2011. године као посебно правно лице – тужена Општа болница „Свети Лука“ из Смедерева, уписана је у регистар решењем надлежног суда од 30.05.2011. године. Након овог издвајања једног организационог дела означени здравствени центар је наставио да постоји као правно лице и обављао је делатност са преосталим организационим делом – Дом здравља, све до 31.12.2012. године када је брисан из регистра уз истовремени упис туженог Дома здравља у Смедереву као посебног правног лица основаног одлуком Скупштине Града Смедерева од 01.11.2011. године којом је град преузео оснивачка права.

Ова статусна промена Здравственог центра „Свети Лука“ из Смедерева предвиђена је чланом 485. тачка 4. и чланом 489. став 1. тачка 1. и став 2. Закона о привредним друштвима. Реч је о статусној промени издвајање уз оснивање, којом се једно друштво дели тако што део своје имовине и обавеза преноси на једно или више новооснованих друштава, а по спроведеној статусној промени наставља да постоји. Према члану 505. став 1. тачка 2. наведеног Закона, правне последице статусне промене наступају даном регистрације статусне промене у складу са Законом о регистрацији, а друштво стицалац постаје солидарно одговорно са друштвом преносиоцем за његове обавезе које нису пренете на друштво стицаоца, али само до износа разлике вредности имовине друштва преносиоца која му је пренета и обавеза друштва примаоца које је преузео, осим ако је са одређеним повериоцем другачије уговорено. Према одредби члана 12. Закона о јавним службама наведене одредбе се примењују и у случају статусне промене здравствених установа, јер Закон о здравственој заштити о томе не садржи посебне одредбе.

Тужени су деобним билансом од 29.11.2010. године поделили имовину (покретну и непокретну) и запослене у Здравственом центру „Свети Лука“ из Смедерева. Тим актом није извршена подела обавеза тог Здравственог центра према трећим лицима, тако да на тужену Општу болницу, која се прва издвојила и оформила као посебно правно лице, није прешла обавеза Здравственог центра који је наставио да постоји све до 31.12.2012. године када је брисан из регистра и истовремено уписан тужени Дом здравља као ново правно лице. Зато, по становишту ревизијског суда, за обавезе уговарача (даваоца стипендије) из уговора о стипендирању закључених са тужиоцима солидарно одговарају тужени Дом здравља из Смедерева, као правно лице настало одлуком од 01.11.2012. године од Здравственог центра „Свети Лука“ из Смедерева који је наставио да постоји након издвајања организационог дела Општа болница и фоммирања тужене Опште болнице „Свети Лука“ из Смедерева, основаног одлуком Владе Републике Србије од 03.03.2011. године.

Наиме, Врховни суд је имао у виду да би постојала солидарна обавеза тужене Опште болнице „Свети Лука“ из Смедерева и Дома здравља из Смедерева у односу на ову обавезу, на основу члана 505. став 1. тачка 2. Закона о привредним друштвима, с обзиром да није доказано ограничење солидарне одговорности тужене Опште болнице, разликом вредности имовине која јој је пренета и обавеза које је преузела. Међутим, да би суд неко лице обавезао на испуњење обавезе по основу солидарне одговорности у одређеној парници морају бити испуњене одређене процесне претпоставке, односно то лице мора бити означено као тужени у тој парници. То се може учинити подношењем тужбе против солидарних дужника, чиме се успоставља супарничарство. Одредбом члана 414. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да сваки дужник солидарне обавезе одговара повериоцу за целу обавезу, да поверилац може захтевати њено испуњење од кога хоће док не буде потпуно испуњена, али када један дужник испуни обавезу, она престаје и сви се дужници ослобађају. Према томе, поверилац има право избора од ког солидарног дужника ће се наплатити, али исплатом дуга од стране једног дужника, обавеза осталих престаје.

Следом наведеног, по оцени Врховног суда, правилно је првостепени суд применио материјално право када је усвојио тужбени захтев и обавезао тужену Општу болницу „Свети Лука“ из Смедерева на исплату наведених износа по основу уговора о стипендирању јер је тачком 7. Одлуке о оснивању Опште болнице „Свети Лука“ од 03.03.2011. године, предвиђено да она преузима имовину, средства, права, обавезе и

запослене Здравственог центра „Смедерево“ који су одговарали Општој болници као организационом делу Здравственог центра у којем је била запослена покојна мајка тужилаца. Наиме, наведеном одлуком Општа болница „Свети Лука“ преузела је одговорност за обавезе које је имао Здравствени центар „Свети Лука“, па и обавезу коју је закључењем уговора о стипендирању имао према тужиоцима. Зато по становишту ревизијског суда, за обавезе уговарача (даваоца стипендије) из уговора о стипендирању закључених са тужиоцима одговара тужена Општа болница „Свети Лука“ из Смедерева, као један од солидарних дужника.

Имајући у виду наведено, Врховни суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Како је преиначена другостепена пресуда и одбијена жалба тужене, то је потврђена и одлука о трошковима првостепеног поступка, а одбијен захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка.

Тужилац је успео у поступку по ревизији, па му на основу чланова 153, 154. и 163. став 2. ЗПП, припадају и опредељени трошкови овог поступка, који обухватају трошкове на име: састава ревизије 27.000,00 динара према тарифном броју 13. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“ број 121/12...37/21), као и на име судских такси за: ревизију 35.600,00 динара и ревизијску одлуку 53.400,00 динара, одмерено према тарифном броју 1. и 2. таксене тарифе Закона о судским таксама („Службени гласник РС“ број 128/24...106/15).

На члана 165. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Председник већа - судија
Мирјана Андријашевић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић